

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Rok XVI: 2018

Nr 4 (542)

Data odczytu: 18.01.2018 r.

Data wydania: 18.01.2018 r.

=====
Marta Bolek-Maszewska

Grudziądzkie spichrze otrzymały tytuł Pomnika Historii

Szanowni Państwo,

z wielką radością informujemy, że zespół grudziądzkich spichrzy otrzymał tytuł Pomnika Historii. Uroczystość oficjalnego nadania tego wyróżnienia odbyła się 23 listopada 2017 roku, z udziałem Prezydenta RP Andrzeja Dudy, w Pałacu Prezydenckim w Warszawie.

Nasze miasto na spotkaniu reprezentowali: Prezydent Grudziądza Robert Malinowski, wiceprezydent Marek Sikora, a także Miejski Konserwator Zabytków Izabela Fijałkowska oraz Dyrektor Muzeum Wioletta Pacuszka. Obecni byli również Senator RP Andrzej Mioduszewski oraz Wojewódzki Konserwator Zabytków Sambor Gawiński.

Pomnik historii to jedna z pięciu form ochrony zabytków wymienionych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Przyznawany jest zabytkom nieruchomym o szczególnej wartości historycznej, naukowej i artystycznej, utrwalonym w powszechnej świadomości i mającym duże znaczenie dla dziedzictwa kulturalnego Polski. Ustanawiany jest przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej specjalnym rozporządzeniem, na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pomniki Historii ustanawiane są od 1994 r. Lista wciąż jest otwarta, a do tego elitarnego grona mogą dołączać m.in. obiekty architektoniczne, kra-

jobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, zabytki techniki, obiekty budownictwa obronnego, parki i ogrody, cmentarze, miejsca pamięci najważniejszych wydarzeń lub postaci historycznych oraz stanowiska archeologiczne.

Obszar Pomnika Historii „Grudziądz – zespół zabytkowych spichlerzy wraz z panoramą od strony Wisły” obejmuje: Bramę Wodną oraz spichlerze wraz z najbliższym otoczeniem – skarpą wiślaną i fragmentem rzeki.

Zespół 26 spichlerzy zlokalizowany jest pomiędzy Wzgórzem Zamkowym a Bramą Wodną. Budynki istnieją od XIV wieku i na przestrzeni wieków ulegały licznym przeobrażeniom. Aktualnie można wyróżnić dwa typy obiektów: te, które zachowały w pełni funkcje zabytkową i charakter magazynowy oraz te, które w końcu XIX i początkach XX wieku przebudowano na cele mieszkalne.

Jednym z powodów pojawienia się zabudowy spichrzowej – oprócz atrakcyjnego położenia miasta – był przywilej wystawiony 18 czerwca 1291 r. w Lipienku przez wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego Meinharda z Querfurtu, który nadał miastu prawo do handlu. Pierwsze spichrze w Grudziądzu powstały zapewne przed 1346 r., o czym świadczy

dokument miejski datowany na lata 1346-1351 o przekazaniu tych budynków przez Radę Miasta do dyspozycji mieszczan. W 1504 r. mowa już jest o 14 murowanych spichrzach, a Grudziądz stał się centrum obrotu zbożem dla północnej części ziemi chełmińskiej oraz lubawskiej. Po pożarach w 2. połowie XVII w. zespół stopniowo odbudowywano, a w 2. połowie XIX w. i na początku XX w. zaczęto je adaptować do funkcji mieszkalnych. Z kolei po II wojnie światowej w części z nich powstały obiekty użyteczności publicznej m.in. budynki nr 9-17 przeznaczono na potrzeby Muzeum.

Warto dodać, że właścicielami budynków stanowiących kompleks spichlerzy są obecnie: gmina-miasto Grudziądz, Muzeum im. ks. dr Władysława Łęgi w Grudziądzu, osoby prywatne oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Nieruchomościami.

[źródło: strona internetowa Urzędu Miejskiego w Grudziądzu]

Notatki

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisch, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz H. Rygielski.